

Vergaderjaar 1985–1986

19423

Protocol bij het Verdrag van 1979 betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand inzake de vermindering van zwavelemissies of van de grensoverschrijdende stromen van deze zwavelverbindingen met tenminste 30 procent; Helsinki, 8 juli 1985

Nr. 1

Ter griffies van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen 25 februari 1986. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens een van beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven op uiterlijk 27 maart 1986.

BRIEF AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 21 februari 1986

Ter voldoening aan het ter zake bepaalde in de Grondwet,¹ de Raad van State gehoord, heb ik de eer u hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen het op 8 juli 1985 te Helsinki tot stand gekomen Protocol bij het Verdrag van 1979 betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand inzake de vermindering van zwavelemissies of van de grensoverschrijdende stromen van deze zwavelverbindingen met ten minste 30 procent (Trb. 1985, 148).

Een toelichtende nota bij dit Protocol gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek

¹ Art. 91, (1), add. art. XXI, (1) (a) GW. en art. 61, (3) GW. 1972

TOELICHTENDE NOTA

Op 16 maart 1983 is het V.N. Verdrag betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, totstandgekomen te Genève op 13 november 1979 (Trb. 1980, 21 en 1980, 159), in werking getreden. In artikel 2 verklaren de partijen bij verdrag «... luchtverontreiniging, waaronder grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, te beperken en voorzover mogelijk geleidelijk te verminderen en te voorkomen».

Tijdens de eerste bijeenkomst van het door het Verdrag in het leven geroepen uitvoerende orgaan in juni 1983 werd in een besluit uitdrukking gegeven aan de intentie van alle partijen, met uitzondering van de Verenigde Staten, om de nationale emissies (c.q. grensoverschrijdende stromen hiervan) van zwaveldioxide ten opzichte van de emissies (c.q. stromen) in 1980 te verminderen. Hierbij stond met name de Noorse landen en Canada een beperking met ten minste dertig procent voor ogen.

In de Verklaring van Ottawa, die op 21 maart 1984 tot stand kwam, legden de regeringen van de Bondsrepubliek Duitsland, Canada, Denemarken, Finland, Frankrijk, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Zweden en Zwitserland, welke landen partij zijn bij het verdrag, vervolgens hun politieke overeenstemming vast uiterlijk in 1993 een beperking van de zwaveldioxide-emissies met ten minste dertig procent, berekend op basis van de emissies in 1980, te bereiken (Kamerstukken II, 1984/85, 18 605, nr. 1-2, blz. 51). Als volgende stap in het proces van formulering van een concrete doelstelling voor de reductie van deze emissies werd tijdens de Multilaterale Conferentie inzake het Milieu (München 24-27 juni 1984) door achttien landen, waaronder – naast de «Ottawa»-landen – onder meer de Sovjet-Unie en een aantal andere Oosteuropese landen, die partij zijn bij het verdrag, de doelstelling onderschreven uiterlijk in 1993 de SO₂-emissies of de grensoverschrijdende stromen hiervan met dertig procent te reduceren. Bij die gelegenheid werd tevens erkend, dat de bijdragen van een aantal landen (o.a. Zuideuropese landen, Ierland) aan de grensoverschrijdende luchtverontreiniging weinig betekenis heeft. De Conferentie verzocht het uitvoerend orgaan met spoed een speciaal verdrag ter zake van de beoogde beperking tot stand te brengen.

Ter uitvoering van dit verzoek heeft het uitvoerend orgaan tijdens zijn tweede bijeenkomst in september 1984 een opdracht gegeven aan een werkgroep dit speciale verdrag op te stellen.

Als resultaat van de besprekingen van de werkgroep is de tekst van een protocol tot stand gekomen, die tijdens de derde bijeenkomst van het uitvoerend orgaan met algemene stemmen werd goedgekeurd. Tegelijkertijd werd een verklaring ter zake van beperking van zwaveldioxide-emissies aanvaard, waarin de beleidsopties van partijen bij het verdrag, die (vooralsnog) niet voornemens zijn partij te worden bij het protocol, zijn neergelegd. Deze verklaring heeft zowel betrekking op de positie van de reeds genoemde Zuideuropese landen en Ierland als op die van de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Polen. Deze verklaring is als bijlage bijgevoegd.

Partij worden bij het Protocol betekent voor Nederland dat in 1993 de totale zwaveldioxide-emissie maximaal 350 000 ton mag bedragen (1980: 487 000 ton). Verwacht mag worden dat op basis van het gevoerde regeringsbeleid de omvang van de zwaveldioxide-emissie in Nederland reeds voor 1993 minder dan 350 000 ton zal zijn. Bij deze becijfering is uitgegaan van de ontwikkeling van SO₂-emissies, weergegeven op blz. 70 van Indicatief Meerjarenprogramma Lucht 1985–1989 (Handelingen II, 1984/85, 18 605, nr. 1-2).

Het Protocol behoeft naar het voorkomt geen artikelsgewijze toelichting. Opgemerkt kan hierbij wel worden dat de artikelen 7 tot en met 13 analoog zijn aan de vergelijkbare artikelen van het verdrag, dan wel van

het Protocol aangaande de langlopende financiering van het programma voor samenwerking inzake de bewaking en evaluatie van het transport van luchtverontreinigende stoffen over lange afstand in Europa (EMEP) (Trb. 1984, 157), waaraan de beide Kamers der Staten-Generaal recent hun goedkeuring hebben gehecht en dat onlangs werd aanvaard (Kamerstukken II, 1984/85, 18 933).

Evenals bij het verdrag kan de Europese Economische Gemeenschap partij worden bij het onderhavige Protocol. Gezien echter het feit dat niet alle lidstaten de globale doelstelling van dertig procent beperking aanvaarden, is het de gemeenschap vooralsnog niet mogelijk partij te worden. Het Gemeenschapsrecht staat het partij worden bij Protocol door afzonderlijke lidstaten evenwel niet in de weg. Van de lidstaten hebben België, Denemarken, Frankrijk, de Bondsrepubliek Duitsland, Italië, Luxemburg en Nederland het Protocol ondertekend. Het Protocol zal evenals het verdrag, voor wat het Koninkrijk betreft, slechts gelding hebben voor Nederland.

Tenslotte zij gewezen op de betekenis van het onderhavige Protocol. Nadat bij verschillende gelegenheden een groot aantal Oost- en Westeuropese landen en Canada hun politieke bereidheid hebben uitgesproken tot vermindering van hun zwavelemissies (of stromen hiervan), aanvaarden deze landen thans door middel van dit protocol de multilaterale verplichting in 1993 ten minste nationaal tot een vermindering van de emissies met 30% te komen, teneinde aldus een eerste concrete internationale bijdrage te leveren aan de bestrijding van de verzuring van het milieu. Door uit te gaan van het basisjaar 1980 voor de berekening van de vermindering van de emissies kan daarnaast worden geconstateerd, dat de partijen bij het Protocol impliciet een emissie-plafond hebben aanvaard. In verband met het nog ontbreken van definitieve nationale gegevens van de verschillende partijen, met name over de grensoverschrijdende stromen van SO₂-emissies in het jaar 1980, is het evenwel niet mogelijk een indruk te geven van de effectieve globale SO₂-beperking die in 1993 in Europa bereikt zal worden. Dit zal eerst mogelijk zijn na de inwerkingtreding van het Protocol, op basis van de informatie, door regeringen te verstrekken conform artikel 4.

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
P. Winsemius

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
W. F. van Eekelen